

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁANIA W OBSZARZE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH DAVG-01

*Wydania 9
Warszawa, 08.12.2021 r.*

Spis treści:

1	Wprowadzenie	3
2	Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG	3
3	Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG	3
3.1	Dokumenty akredytacyjne	3
3.2	Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru	4
3.2.1	Proces akredytacji	4
3.2.2	Nadzór planowany i ponowna ocena	7
3.2.3	Zmiany zakresu akredytacji	9
3.2.4	Szczegółowe warunki zawieszania i cofnięcia akredytacji	10
4	Wymiana informacji	10
4.1	Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania do celów realizacji dyrektywy 2003/87/WE	10
4.2	Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania do celów realizacji rozporządzenia (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r.	11
5	Postanowienia końcowe	11
6	Dokumenty związane	11
7	Załączniki	12

1 Wprowadzenie

Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji jednostek prowadzących walidację/weryfikację w obszarze emisji gazów cieplarnianych, w tym m. in. walidację/weryfikację danych:

- a) w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji (program EU ETS),
- b) do celów realizacji rozporządzenia (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. (program MRV).

Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen kompetencji jednostek prowadzących walidację/weryfikację (zwanymi w niniejszym dokumencie „weryfikatorami GHG”) w procesie akredytacji i nadzoru postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi w niniejszym programie akredytacji.

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym ds. Środowiska i pozytywnie zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw klimatu oraz ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej.

2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG

Weryfikator GHG powinien spełniać wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17029 Ocena zgodności – ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących i weryfikujących** (dalej w treści dokumentu: „norma akredytacyjna”).

Ponadto w akredytacji weryfikatorów GHG zastosowanie mają dodatkowe specyficzne wymagania akredytacyjne, stosowane w powiązaniu z normą akredytacyjną, zamieszczone przez PCA w dokumencie *Lista wymagań akredytacyjnych dla weryfikatorów GHG*.

Dodatkowo, w przypadku ubiegania się o akredytację, weryfikator GHG powinien spełniać warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01), a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu z akredytowanym podmiotem* i dokumentów z nim związanych.

W przypadku weryfikatorów GHG, prowadzących akredytowane działania w obszarze oceny zgodności poza granicami Polski, dodatkowo stosuje się zasady i wymagania podane w dokumencie DA-07 *Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej*.

3 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG

3.1 Dokumenty akredytacyjne

Akredytacja weryfikatorów GHG udzielana jest na okres 5 lat (od dnia zawarcia *Kontraktu z akredytowanym podmiotem*).

W zakresie akredytacji prezentowana jest informacja o działalności w zakresie oceny zgodności, dla której PCA potwierdziło kompetencje weryfikatora GHG w odniesieniu do mających zastosowanie wymagań akredytacyjnych.

Zakres akredytacji weryfikatora GHG określa się w odniesieniu do programu walidacji/weryfikacji w powiązaniu z obszarami technicznymi i mającymi zastosowanie przepisami prawa, a w szczególności:

- a) dla weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie EU ETS:
 - określa się zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r. wraz z identyfikacją krajów, w których weryfikator GHG prowadzi akredytowaną działalność;
- b) dla weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie MRV:
 - określa się w odniesieniu do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania

i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2016/2072 z dnia 22 września 2016 r. w sprawie czynności weryfikacyjnych i akredytacji weryfikatorów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany dyrektywy 2009/16/WE w następujący sposób:

Rodzaj działania	Metody monitorowania
Ocena planu monitorowania	- Metoda A – dokument dostawy paliwa oraz okresowa inwentaryzacja zbiorników paliwa
Weryfikacja raportu	- Metoda B – monitorowanie zbiornika z olejem bunkrowym na statku - Metoda C – przepływomierze na potrzeby odnośnych procesów spalania - Metoda D – bezpośredni pomiar emisji CO ₂

Zakres akredytacji weryfikatora GHG wskazuje lokalizacje (wraz z ich nazwą i adresem oraz identyfikacją działalności), w których prowadzona lub z których jest zarządzana działalność walidacyjna/weryfikacyjna.

3.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru

3.2.1 Proces akredytacji

Ocena weryfikatora GHG w procesie akredytacji polega na weryfikacji spełnienia przez niego wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji w obszarze udokumentowania systemu zarządzania i jego wdrożenia, w zakresie działalności objętej wnioskiem o akredytację.

Biorąc pod uwagę, że akredytacja służy wykazaniu kompetencji weryfikatora GHG do wykonywania zadań w zakresie oceny zgodności, od weryfikatora GHG ubiegającego się o akredytację wymaga się przeprowadzenia co najmniej jednego procesu walidacji/weryfikacji.

Weryfikator GHG przed złożeniem wniosku powinien przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić PCA jego wynik na formularzu FAVG-02, wraz z wnioskiem (FA-01). Ponadto weryfikator GHG przeprowadza audit wewnętrzny i przegląd wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi.

W procesie akredytacji ocena weryfikatora GHG składa się z:

- **przeglądu dokumentacji** dotyczącej weryfikatora GHG;
- **oceny na miejscu** spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji;
- **obserwacji** wybranych działań w obszarze oceny zgodności.

W procesie akredytacji wybór działań do oceny kompetencji weryfikatora GHG jest realizowany z uwzględnieniem (rozpatrywaniem) ryzyka błędnej oceny kompetencji weryfikatora i nieadekwatnych wniosków o zaufaniu do jego kompetencji we wnioskowanym zakresie. Rozpatrywane ryzyko jest związane m.in. z zakresem i złożonością działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej, lokalizacjami, w których prowadzona lub z których zarządzana jest ta działalność oraz zaangażowanym personelem.

Wybór reprezentatywnej próbki działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej jest dokonywany w oparciu o zasady podane w niniejszym dokumencie z uwzględnieniem specyfiki rodzaju weryfikacji i obszarów technicznych – rodzaju działań poddawanych weryfikacji.

W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki działań weryfikatorów GHG, prowadzących działania w programie EU ETS, dokonano pogrupowania działalności w klastry przy uwzględnieniu mających zastosowanie aspektów technicznych procesów.

Tabela nr 1. Podział zakresu akredytacji na klastry

klaster	rodzaj działania ¹
A	1a, 1b, 7
B	6
C	2, 8
D	3, 4, 5
E	9
F	10, 11
G	12
H	98

W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora GHG, PCA pozyskuje informacje o zasobach weryfikatora, w tym personelu.

Weryfikator GHG jest zobowiązany do utrzymywania aktualnego wykazu kompetentnego personelu w zakresie wnioskowanej akredytacji w odniesieniu do każdego programu walidacji/weryfikacji, na podstawie którego przekazuje informacje do PCA o liczbie personelu, pełniącego poszczególne funkcje w każdym rodzaju działań w danym programie walidacji/weryfikacji.

W ocenie na miejscu weryfikacji podlegają próbki kompetencji personelu weryfikatora GHG, reprezentatywne dla wnioskowanego zakresu akredytacji. Ocena na miejscu jest prowadzona w powiązaniu z poniższymi technikami oceny, właściwymi dla rodzaju weryfikowanej próbki:

- wywiady,
- przeglądy dokumentów, zapisów i innej udokumentowanej informacji stanowiącej dowody kompetencji weryfikatora GHG, w tym dotyczące kompetencji personelu.

Przy wyborze próbki personelu weryfikatora GHG, PCA dokonuje oceny personelu w odniesieniu do każdego programu walidacji/weryfikacji i każdego rodzaju działania z uwzględnieniem zapewnienia oceny maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego w działalność walidacyjną/weryfikacyjną.

W przypadku wniosku o akredytację obejmującego różne lokalizacje, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność walidacyjna/weryfikacyjna, ocena na miejscu prowadzona jest zawsze w siedzibie głównej weryfikatora GHG oraz w każdej lokalizacji, w której realizowane są następujące działania:

- formułowanie i zatwierdzanie polityk,
- rozwój i zatwierdzanie procesów lub procedur,
- ocena początkowa kompetencji oraz zatwierdzenie personelu zaangażowanego w proces walidacji/weryfikacji,
- nadzór nad procesem monitorowania kompetencji tego personelu oraz jego wynikiem,
- ocena i monitorowanie podwykonawców,
- **funkcjonowanie mechanizmów ochrony** bezstronności i niezależności weryfikatora GHG i jego personelu,
- **podejmowanie decyzji** dotyczących walidacji/weryfikacji, w tym przegląd techniczny zadań związanych z walidacją/weryfikacją, niezależny przegląd,
- planowanie działań walidacyjnych/weryfikacyjnych.

W przypadku weryfikatorów GHG, od których do prowadzenia działalności, zgodnie z przepisami prawa, wymaga się posiadania akredytacji, nie jest konieczne przeprowadzenie walidacji/weryfikacji przed ubieganiem się o akredytację. W takim przypadku PCA udziela akredytacji na zasadach opisanych w dokumencie DA-01. Przed pierwszym wydaniem przez weryfikatora dokumentów zawierających powołanie na akredytację, PCA przeprowadza obserwacje reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki

¹ Numery rodzaju działania zostały podane zgodnie z załącznikiem I rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., kolumna: „rodzaj działania nr”

personelu weryfikatora GHG. Pozytywny wynik obserwacji jest warunkiem utrzymania akredytacji i umożliwia weryfikatorowi GHG wydanie dokumentów zawierających wyniki akredytowanej działalności z powołaniem się na status akredytowanego weryfikatora GHG.

Jeżeli w trakcie obserwacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator GHG przed wydaniem oświadczenia walidacyjnego/weryfikacyjnego zawierającego powołanie na akredytację, jest zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji. Pozytywna ocena wykonania korekcji/działań korygujących jest warunkiem utrzymania akredytacji.

Obserwacje działań w obszarze oceny zgodności prowadzonych w rzeczywistych warunkach przez weryfikatora GHG u jego klientów, prowadzi się z uwzględnieniem poniższych zasad.

Na weryfikatorze GHG spoczywa obowiązek zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji. Zgłoszenie, zawierające jako minimum skład zespołu audytorskiego, miejsce prowadzenia walidacji/weryfikacji, datę i czas oraz rodzaj działania, powinno nastąpić na co najmniej 15 dni roboczych przed terminem zaplanowanych działań.

Weryfikator GHG jest zobowiązany przekazać do PCA na co najmniej 10 dni roboczych przed obserwacją, oprócz opisu prowadzenia walidacji/weryfikacji (wraz z mającymi zastosowanie formularzami), następujące dokumenty:

- a) w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS**: plan monitorowania **wielkości emisji, zatwierdzony plan metodyki monitorowania** i zezwolenie prowadzącego instalację lub operatora statku powietrznego, raport na temat wielkości emisji, **raport dotyczący poziomu działalności i/lub raport dotyczący danych podstawowych**, zapisy z analizy ryzyka biznesowego, analizy strategicznej i analizy ryzyka, sprawozdanie z poprzedniej weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan weryfikacji, zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu zaangażowanego w weryfikację,
- b) w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV**: plan monitorowania/raport na temat wielkości emisji, zapisy z analizy ryzyka, sprawozdanie z poprzedniej walidacji/weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan walidacji/weryfikacji, zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu zaangażowanego w walidację/weryfikację,
- c) **w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania walidacyjne/weryfikacyjne w innych programach**: program walidacji/weryfikacji, sprawozdanie z poprzedniej walidacji/weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan walidacji/weryfikacji, dokument podlegający weryfikacji/walidacji, zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu zaangażowanego w walidację/weryfikację

Podczas obserwacji, na żądanie auditorów PCA, powinien im być bezzwłocznie udzielony dostęp do dokumentacji klienta będącej przedmiotem przeglądu wykonywanego przez zespół weryfikatora GHG.

Po zakończeniu wizyty w instalacji/obiekcie, obserwowanej przez PCA, weryfikator GHG powinien w ciągu maksymalnie 30 dni roboczych przekazać oświadczenie weryfikatora wraz z wspierającą je dokumentacją wewnętrzną.

Weryfikator GHG nie powinien zmieniać składu swojego zespołu, planu walidacji/weryfikacji lub czasu trwania walidacji/weryfikacji z powodu obserwacji. Jeżeli takie zmiany zostaną dokonane, weryfikator GHG powinien przedstawić PCA właściwe uzasadnienie.

Próbka obserwowanych walidacji lub weryfikacji jest ustalana indywidualnie dla każdego weryfikatora GHG na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę wnioskowany zakres akredytacji oraz zaangażowany w działalność personel. Wybór obserwowanych działań powinien zapewnić ocenę maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego

w działalność walidacyjną/weryfikacyjną, dlatego PCA prowadzi w miarę możliwości obserwacje zespołów, które nie były wcześniej obserwowane.

Przy wyborze walidacji/weryfikacji do obserwacji PCA kieruje się następującymi zasadami:

- a) **obserwacją objęte są działania w każdym programie walidacji/weryfikacji,**
- b) w odniesieniu do weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS:** PCA obserwuje działania weryfikatora GHG u jego klienta w każdym z klastrów zdefiniowanych w tabeli nr 1
- c) w odniesieniu do weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV:** PCA obserwuje działania weryfikatorów GHG w każdym z rodzajów działania zidentyfikowanych w zakresie akredytacji weryfikatora GHG.

Biorąc pod uwagę fakt, że walidacja/weryfikacja może składać się z dowolnej liczby walidacji/weryfikacji cząstkowych, obserwacja PCA obejmuje obserwowanie całej walidacji/weryfikacji tzn. wszystkich jej części.

W przypadku, kiedy weryfikator GHG prowadzi działalność walidacyjną/weryfikacyjną poza granicami Polski, PCA może prowadzić obserwacje walidacji/weryfikacji prowadzonych poza granicami Polski. Liczba obserwacji i kraj, **w jakim będą prowadzone oceny PCA** zależy od aktywności weryfikatora GHG poza granicami Polski.

3.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena

W cyklu akredytacji w ramach ocen w nadzorze i ponownej oceny PCA weryfikuje utrzymanie przez weryfikatora GHG kompetencji do prowadzenia procesów walidacji/weryfikacji objętych aktualnym zakresem akredytacji, poprzez ocenę spełnienia wszystkich wymagań i warunków akredytacji stosując:

- **przegląd dokumentacji** dotyczącej weryfikatora GHG (zakres dokumentacji dostarczanej przez weryfikatora - zgodnie z DA-01 oraz niniejszym dokumentem),
- **ocenę na miejscu** spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji (wywiady/rozmowy, przeglądy dokumentów i zapisów, audit pionowy procesów),
- **obserwację** wybranych walidacji/weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klienta lub w lokalizacjach wskazanych w planie.

Oceny w procesach nadzoru planowanego i ponownej oceny przeprowadza się w zakresie i w terminie ustalonym w programie nadzoru weryfikatora GHG w danym cyklu akredytacji.

Program nadzoru jest ustalany w sposób zapewniający, że w danym cyklu akredytacji jest oceniana akredytowana działalność walidacyjna/weryfikacyjna, reprezentatywna dla posiadanego przez weryfikatora GHG zakresu akredytacji, z uwzględnieniem lokalizacji, w których prowadzona lub z których zarządzana jest ta działalność, jak również zaangażowanego personelu, oraz że oceniane jest spełnienie mających zastosowanie wymagań akredytacyjnych.

Próbki działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej, lokalizacji i wymagań akredytacyjnych przewidziane do oceny w programie nadzoru, są ustalane z uwzględnieniem ryzyka związanego z:

- funkcjonowaniem systemu zarządzania weryfikatora GHG i jego złożonością,
- rodzajem, zakresem i złożonością działalności weryfikacyjnej (zakresem akredytacji – liczbą programów walidacji/weryfikacji, liczbą sektorów objętych działalnością, skalą działalności - liczbą klientów / zweryfikowanych raportów na **temat wielkości emisji oraz raportów dotyczących danych podstawowych lub danych o poziomie działalności /** zwalidowanych planów monitorowania, **planów metodyki monitorowania**, złożonością i skalą weryfikowanych instalacji - różnorodnością klientów, np. niskim, średnim lub wysokim poziomem emisji, jednym lub kilkoma źródłami emisji, **złożoności procesów prowadzonych w instalacji**, użyciem przez prowadzącą instalację metodyki opartej

- na pomiarach – CEMS, poziomem działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej w innych krajach członkowskich),
- lokalizacjami, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność walidacyjna/weryfikacyjna,
 - personelem zaangażowanym w działalność walidacyjną/weryfikacyjną,
 - dotychczasowymi doświadczeniami z ocen (w tym wynikami poprzednich ocen w cyklu - niezgodnościami i spostrzeżeniami oraz reakcją weryfikatora GHG w odniesieniu do wyników ocen),
 - postrzeganiem weryfikatora GHG (skargami i innymi informacjami dotyczącymi weryfikatora GHG),
 - istotnymi zmianami mającymi wpływ na spełnienie wymagań akredytacyjnych.

Ocena weryfikatora GHG w procesie nadzoru powinna zapewnić PCA podejmowanie decyzji z minimalizacją ryzyka błędnej oceny kompetencji weryfikatora i nieadekwatnych wniosków o zaufaniu do jego kompetencji w udzielonym zakresie akredytacji.

W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora GHG, PCA pozyskuje informacje o zakresie prowadzonej działalności oraz jego zasobach, w tym personelu.

Weryfikator GHG powinien na bieżąco aktualizować wykaz personelu prowadzącego weryfikację z podziałem na:

- **programy walidacji/weryfikacji i wynikające z nich rodzaje działalności lub mające zastosowanie sektory działalności,**
- funkcje pełnione w zespołach weryfikacyjnych,
- liczbę przeprowadzonych weryfikacji i ich terminy,
- kraje działalności.

Weryfikator GHG powinien przekazać do PCA ww. wykaz na 2 miesiące przed planowanym nadzorem oraz na każde żądanie PCA.

Działania w nadzorze powinny zapewnić ocenę, w trakcie całego cyklu akredytacji włącznie z ponowną oceną, procesów prowadzonych przez weryfikatora GHG w każdym rodzaju działania lub w każdym z obszarów technicznych z zakresu udzielonej akredytacji.

Oceny w nadzorze i ponowne oceny są zawsze planowane jako oceny na miejscu. W trakcie ocen na miejscu PCA ocenia kompetencje weryfikatora GHG, w tym zrealizowane przez niego procesy walidacji/weryfikacji, kierując się, w miarę możliwości, zasadą wyboru procesów spośród przeprowadzonych w okresie od poprzedniej oceny PCA. Procesy zrealizowane w ramach **programu MRV** oraz procesy zrealizowane w ramach **programu EU ETS** w rodzaju działania 1a lub 1b **oraz 98**, o ile zakres akredytacji weryfikatora GHG obejmuje taką działalność, są poddawane corocznej ocenie na miejscu.

Pierwsza ocena na miejscu realizowana po rozszerzeniu zakresu akredytacji o program walidacji/weryfikacji obejmuje również ocenę w tym programie.

Wybór próbki personelu do weryfikacji na ocenie na miejscu powinien zapewnić w trakcie całego cyklu akredytacji ocenę możliwie największej liczby personelu weryfikatora GHG, zaangażowanego w proces walidacji/weryfikacji.

W przypadku weryfikatora GHG posiadającego różne lokalizacje, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność weryfikacyjna, PCA prowadzi ocenę na próbcę w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, aby w trakcie cyklu akredytacji, liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama oraz zostały ocenione wszystkie lokalizacje.

Zakres ocen ponownych uwzględnia wyniki poprzednich ocen w cyklu. Ponadto, w każdej ocenie ponownej ocenia się spełnienie wszystkich wymagań normy akredytacyjnej.

Dla każdego weryfikatora GHG, opracowywany jest program obserwacji, który w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, pozwoli na przeprowadzenie obserwacji reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora GHG **w każdym z programów walidacji/weryfikacji**.

W przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS** ustanowiony program obserwacji musi zapewnić przeprowadzenie obserwacji w każdym z klastrów zdefiniowanych w tabeli nr 1, jednak liczba obserwacji w ramach corocznej oceny nie może być mniejsza niż:

- 1 obserwowana weryfikacja – gdy weryfikator zweryfikował poniżej 85 raportów,
- 2 obserwowane weryfikacje – gdy weryfikator zweryfikował od 85 do 185 raportów,
- 3 obserwowane weryfikacje – gdy weryfikator zweryfikował ponad 185 raportów.

Ponadto, jeżeli weryfikator GHG prowadzi weryfikacje monitorowania emisji z instalacji rozliczającej się w systemie GHG w oparciu o metodykę opartą na pomiarach (CEMS), PCA przynajmniej raz w cyklu akredytacji prowadzi obserwację takiej weryfikacji.

W przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV**, liczba obserwacji zależy od liczby statków, dla których weryfikator GHG prowadzi walidacje/weryfikacje:

- poniżej 85 statków – w cyklu akredytacji 1 obserwacja walidacji planu monitorowania i weryfikacji raportu,
- od 85 statków i więcej – w cyklu akredytacji 2 obserwacje walidacji planu monitorowania i weryfikacji raportu.

Ponadto, przy wyborze walidacji/weryfikacji do obserwacji, PCA kieruje się poniższymi zasadami:

- PCA nie prowadzi obserwacji personelu weryfikatora GHG, który był już obserwowany w bieżącym cyklu akredytacji, chyba że weryfikator nie dysponuje innym personelem w określonym obszarze kompetencji,
- PCA nie prowadzi obserwacji działań w firmach, w których uprzednio prowadziło obserwację w ramach danego cyklu.

Obserwacje walidacji i weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klientów organizuje się i przeprowadza z uwzględnieniem zasad podanych w punkcie 3.2.1.

3.2.3 Zmiany zakresu akredytacji

Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora GHG dotyczy:

- a) **nowego programu walidacji/weryfikacji**,
- b) **innego obszaru technicznego w ramach akredytowanego programu walidacji/weryfikacji**
np.:
 - w przypadku **programu EU ETS**: innego rodzaju działań wymienione w załączniku I rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r. w kolumnie „zakres akredytacji”,
 - w przypadku **programu MRV**: innego rodzaju działania lub metody monitorowania wymienione w punkcie 3.1 niniejszego dokumentu.

Ocena do celów rozszerzenia o nowy program walidacji/weryfikacji jest prowadzona w formie oceny na miejscu i, w uzasadnionych przypadkach, obserwacji. Dalsze postępowanie łącznie z obserwacjami prowadzone jest według zasad podanych w punkcie 3.2.1 *Proces akredytacji*.

PCA w procesie rozszerzenia zakresu akredytacji, przy wyborze formy oceny, bierze pod uwagę doświadczenia zebrane podczas wcześniejszych ocen weryfikatora GHG w obszarze posiadanego przez niego zakresu akredytacji. Rozszerzenie zakresu akredytacji o inny obszar techniczny w ramach akredytowanego programu weryfikacji/walidacji może nastąpić po przedstawieniu przez weryfikatora GHG dowodów posiadania personelu kompetentnego w zakresie wnioskowanego rozszerzenia akredytacji.

W przypadku, gdy rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora GHG prowadzącego działania w programie EU ETS, dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym weryfikator GHG posiada już akredytację, możliwe jest przeprowadzenie przeglądu dokumentacji z przeprowadzonego procesu weryfikacji. W przypadku rozszerzenia o rodzaj działania w klastrze, w którym weryfikator GHG nie posiada akredytacji, PCA prowadzi obserwację.

W przypadku rozszerzenia zakresu akredytacji weryfikatora GHG prowadzącego działania w programie MRV o inny rodzaj działania, PCA prowadzi obserwację.

Obserwacje walidacji/weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klientów organizuje się i przeprowadza z uwzględnieniem zasad podanych w punktach 3.2.1 i 3.2.2.

3.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania i cofnięcia akredytacji

Zawieszenie akredytacji, w części lub w całym zakresie akredytacji, oprócz zasad określonych w dokumencie DA-01, następuje w przypadku:

- utraty kompetencji weryfikatora GHG do prowadzenia weryfikacji w danym obszarze lub rodzaju działania, bez względu na powód (np. utrata zasobów weryfikatora GHG do prowadzenia walidacji/weryfikacji),
- uniemożliwienia przeprowadzenia oceny lub obserwacji w procesie nadzoru w wymaganym przez PCA okresie,
- niezgłoszenia do oceny pierwszego procesu zgodnie z zasadami wskazanymi w niniejszym programie akredytacji.

W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator GHG nie przeprowadził żadnej walidacji lub weryfikacji, akredytacja zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji w całym zakresie.

W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator GHG nie przeprowadził żadnego działania dla którejś z części zakresu, akredytacja weryfikatora GHG zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tych działalności, chyba że akredytowany podmiot jest w stanie przedstawić utrzymanie kompetencji w alternatywny sposób (np. poprzez akredytację w podobnym zakresie).

Dodatkowo, w stosunku do zapisów w DA-01, cofnięcie akredytacji odbywa się na skutek:

- uznania winnym oszustwa członka ścisłego kierownictwa weryfikatora GHG prowadzącego działania w programie MRV, a w przypadku akredytacji weryfikatora GHG w programie EU ETS również personelu, który uczestniczył w działaniach weryfikacyjnych,
- celowego przedstawienia przez weryfikatora GHG nieprawdziwych informacji.

4 Wymiana informacji

4.1 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie EU ETS

Do 15 listopada każdego roku weryfikator GHG przesyła do PCA poniższe informacje:

- planowane terminy i miejsca weryfikacji, które zamierza przeprowadzić,
- adresy i dane kontaktowe prowadzących instalacje lub operatorów statków powietrznych, których raporty podlegają jego weryfikacji.

Jeżeli w powyższych informacjach nastąpią zmiany, weryfikator zgłasza je w terminie 2 tygodni od zaistnienia zmiany.

Przekazywane informacje muszą uwzględniać wszystkie terminy weryfikacji cząstkowych, w przypadku, gdy weryfikator GHG takie planuje. Wówczas ww. informacje należy przekazać do PCA w terminie umożliwiającym przeprowadzenie obserwacji każdej z części weryfikacji nawet jeśli są planowane do realizacji przed 15 listopada (minimum 2 tygodnie przed planowaną wizytą).

Do dnia 31 grudnia każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw klimatu program ocen zaplanowanych w odniesieniu do każdego weryfikatora GHG.

Do dnia 1 czerwca każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw klimatu sprawozdanie z wykonanych zadań.

Przekazywanie powyższych informacji odbywa się na formularzach przygotowanych przez Komisję Europejską.

W przypadku zawieszenia, cofnięcia lub ograniczenia akredytacji weryfikatora GHG lub uchylecia tych decyzji, PCA informuje o tym fakcie:

- ministra właściwego do spraw klimatu,
- właściwy organ i krajową jednostkę akredytującą każdego państwa członkowskiego, w którym weryfikator prowadzi weryfikacje.

Informacja o zawieszeniu, cofnięciu lub ograniczeniu zakresu akredytacji weryfikatora GHG publikowana jest na stronie internetowej PCA.

W przypadku, gdy w ramach realizacji art. 73 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., minister właściwy do spraw klimatu prześle informacje o stwierdzeniu nieprzestrzegania wspomnianego rozporządzenia przez akredytowanego weryfikatora GHG, PCA uznaje taką informację za skargę.

PCA podejmuje działania w celu rozpatrzenia skargi i w ciągu 3 miesięcy od otrzymania informacji udziela odpowiedzi właściwemu organowi. Odpowiedź ta zawiera informacje o podjętych działaniach i, w stosownych przypadkach, o środkach administracyjnych² podjętych w stosunku do weryfikatora GHG.

W sytuacjach mających zastosowanie, PCA prowadzi również wymianę informacji wynikających z realizacji artykułów 74 i 75 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r.

4.2 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie MRV

Zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/2072 z dnia 22 września 2016 r. w sprawie czynności weryfikacyjnych i akredytacji weryfikatorów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany dyrektywy 2009/16/WE, PCA informuje Komisję o wszelkich zmianach w statusie weryfikatorów GHG.

5 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DAVG-01 zastępuje wydanie 8 z 01.10.2019 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 361 z dnia 08.12.2021 r. i obowiązuje od dnia 03.01.2022 r. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

6 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2 oraz:

EA INF 9 Guide on the publication of data on accredited verifiers according to article 76 of Commission implementing regulation (EU) No 2018/2067

EA INF 10 Guide on the content of the accreditation certificate for verifiers accredited for EN ISO 14065 and the Commission implementing regulation (EU) No 2018/2067

DA-01 Opis systemu akredytacji

DA-07 Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej

² Na podstawie artykułu 54 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., krajowa jednostka akredytująca może zawiesić, cofnąć lub ograniczyć akredytację weryfikatora GHG, jeśli nie spełnia on wymagań zawartych w rozporządzeniu. Działania te zostały określone jako "środki administracyjne"

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA i IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org, IAF: www.iaf.nu.

Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów EA i IAF dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA oraz EA i IAF jest bezpłatny.

Dokumenty pomocnicze (wytyczne), rekomendowane przez Komisję Europejską dostępne są na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring/documentation_en.htm

oraz częściowo na stronie internetowej KOBiZE: www.kobize.pl.

7 Załączniki

FAVG-01	Załącznik do wniosku weryfikatora prowadzącego działania w obszarze emisji gazów cieplarnianych (GHG)
FAVG-02	Przegląd dokumentacji weryfikatora GHG